

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Deu coses que has de saber sobre Ramon Llull

S'acaba l'Any Llull. Ha estat prolífic. Ens ha il·luminat. Aquell venerable savi de barba blanca, obsedit a convertir infidels amb l'art de la paraula i el pensament –no de les armes, com era habitual–, potser sense saber-ho va anar molt més enllà de la missió que s'havia proposat. Ara que es clou l'efemèride dels 700 anys de la seva mort, ara que la Fundació Carulla li ha dedicat la seva *Nadala* (la que fa 50), cirereta del pastís lul·lià d'aquest 2016, toca fer-ne la síntesi. Qui era? Com era?

Optimista. Creia fermament que podia convèncer els infidels, que no calia tallar-los el coll. Tenia una visió positiva de la humanitat, de la capacitat dels homes d'entendre's. Parlant la gent s'entén. Era un optimista de bona fe. La fe bona, esclar, era la seva. Però no la volia imposar. Volia seduir, dialogar.

Pacifista. Això sempre ha estat revolucionari, però encara més als segles XIII i XIV. No anava pel món amb l'espasa, sinó amb llibres, paraules, raons, idees. Volia fer-se entendre. Rebutjava la violència, estimava el proïsme.

Heterodox. El seu llenguatge no era el dels teòlegs. Interpretava Déu i la fe a la seva manera: des de la raó! Tota una revolució. Se l'ha arribat a definir com el primer il·lustrat. Això el feia tan perillós com atractiu. Les instàncies oficials de la religió no sabien si era un geni o un boig. Ell mateix jugava a definir-se com *lo foll*. Tenia entrada a les grans uni-

ARA

versitats i al Vaticà: arreu se'l rebia amb admiració i recel, tot barrejat.

Organitzat. Il·luminat, sí, però alhora pràctic. Tenia un equip de talents intel·lectuals al seu servei, que escrivien amb ell i per a ell. No anava sol pel món. No treballava sol. Divulgava el seu pensament en llatí, àrab i català. I va crear escola, seguidors. Encara avui continua generant admiració i interès.

Infatigable. No va parar mai. Va deixar escrites 30.000 pàgines en més de 200 obres. No només era home de pensament, sinó també d'acció. Va viatjar molt: París, Roma, Tunis, Nàpols, Viena, Jerusalem, Santiago... Anava a trobar els poderosos cristians perquè l'ajudessin i els poderosos infidels perquè l'es-

coltessin. Va morir amb més de 80 anys, tornant del nord de l'Àfrica.

Científic. Va crear un mètode, l'art de trobar, basat en conceptes previs (diversitat, bondat...) i en la combinatòria, un rigor lògic que funciona a través d'unes característiques figures circulars. La seva era una recerca científica de la fe. Va crear un llenguatge. Se'l considera el pare de la informàtica.

Innovador. No només va ser modern perquè raonava i feia ciència, perquè estava al dia de tot, perquè viatjava, sinó també per com escrivia. No volia imitar els clàssics llatins ni la literatura romànica dels trobadors o les novel·les de cavalleria. Va crear noves formes literàries, amb molta llibertat. Perquè pensava sobretot a fer-se entendre, pensava en els lectors!

Tolerant. Va ser un català de Mallorca, terra conquerida per la generació dels seus pares. Una terra nova on va viure de primera mà el xoc amb l'islam. Una terra on també hi havia jueus. La joventut d'aquella societat li va permetre imaginar un món de convivència.

Local. Inaugura la prosa assagística en català. De jove havia escrit poesia en provençal. De fet, fins uns quants segles després, al món cristià no es tornaria a fer filosofia en una llengua que no fos llatí.

Global. Va ser un català universal. Des de Mallorca mirava el món: el seu món era el món. La seva missió era universal. La seva ambició, màxima. ♦♦

Però això no treu que pugui ser un castellanisme

Molts correctors convertim els "Això no treu que..." en "Això no impedeix que..." Per fer-ho ens avalen un seguit de llibres d'estil, però també els diccionaris. Al castellà-català de l'Optimot hi trobem que *esto no quita* equival a *això no impedeix* i el DIEC2 no recull, entre les accepcions del verb *treure*, el sentit d'*obstar* o *impedir*.

El fet que el verb castellà *quitar* equivalgui sovint a *treure* ens hauria portat a creure que són verbs sempre equivalents, però igual que un lladre no ens treu la cartera –ens la pren– tampoc sembla que aquest *quitar* que vol dir *impedir* (és la 4a accepció del DRAE) pugui tenir en *treure* un equivalent genuí.

Per tot això, quan remenant la gramàtica de l'IEC (GLC) em trobo

això no treu en l'extens i detallat índex analític, m'espero que en parli per fer-ne una condemna més o menys explícita, però quan vaig a 30.3.6h constato que hi surt només com un exemple de construcció concessiva al costat d'*això no impedeix*, *això no obsta* i *això no és obstacle*.

És una badada? Costa de creure en un llibre que ha d'haver sigut repetidament corregit per experts. Si no ho és, hem d'entendre que la GLC considera que *treure* també vol

dir *impedir*, *ser obstacle*. Ara bé, si ho vol dir caldria que aquest sentit aparegués al diccionari normatiu. Però el mateix ÉsAdir, que l'admet, fa constar que no està recollit al DIEC2.

És un ús que sí que trobo, com és lògic, en el *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, però el fet que els dos exemples que ens en dona siguin d'autors moderns poc reconeguts no fa sinó incrementar la sensació que es podria tractar d'un castellanisme relativament recent.

En tot cas, el que sorprèn de tot plegat és que una expressió que és des de fa molts anys objecte de previsions entre els professionals de la correcció sigui inclosa com a exemple genuí, i sense cap comentari addicional, en la nova gramàtica, i aparegui en el seu índex analític. ♦♦

EL FET QUE 'QUITAR' EQUIVALGUI SOVINT A 'TREURE' ENS HA FET CREURE QUE SÓN VERBS EQUIVALENTS

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] El laberint dels...
CARLOS RUIZ ZAFÓN
Planeta
928 pàgines i 23,90 € **1/5**

[2] Els hereus de la terra
ILDEFONSO FALCONES
Penguin Random House
896 pàgines i 22,90 € **2/16**

[3] Tu no ets una mare...
ANGELIKA SCHROBSDORFF
La Campana
620 pàgines i 23,95 € **6/3**

[4] Argelagues
GEMMA RUIZ
Proa
288 pàgines i 18,50 € **4/13**

[5] Et donaré tot això
DOLORES REDONDO
Columna
640 pàgines i 21,90 € **3/6**

NO-FICCIÓ

[1] Tots tenim un costat...
DIVERSOS AUTORS
Ara Llibres
180 pàgines i 10 € **1/6**

[2] Els secrets que mai...
ALBERT ESPINOSA
Rosa dels Vents
386 pàgines i 15,90 € **2/9**

[3] El llibre de 'Merlí'
H. LOZANO / R. BELTRAN
Rosa dels Vents
256 pàgines i 15,90 € **-/14**

[4] Gramàtica de la...
DIVERSOS AUTORS
Institut d'Estudis Catalans
1.480 pàgines i 74 € **4/4**

[5] La ciència de la llarga...
VALENTÍ FUSTER I JOAN CORBELLA
Columna
304 pàgines i 20 € **3/4**

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] El laberinto de los...
CARLOS RUIZ ZAFÓN
Planeta
928 pàgines i 23,90 € **1/5**

[2] Todo esto te daré
DOLORES REDONDO
Planeta
550 pàgines i 21,90 € **2/7**

[3] Los herederos de...
ILDEFONSO FALCONES
Grijalbo
896 pàgines i 22,90 € **3/16**

[4] Patria
FERNANDO ARAMBURU
Tusquets
648 pàgines i 22,90 € **4/15**

[5] Falco
ARTURO PÉREZ-REVERTE
Alfaguara
296 pàgines i 19,90 € **5/9**

NO-FICCIÓ

[1] Sabores de siempre
KARLOS ARGUIÑANO
Planeta
496 pàgines i 22,90 € **2/6**

[2] La República Catalana
RAMÓN COTARELO
Now Books
208 pàgines i 18,90 € **-/15**

[3] Los secretos que...
ALBERT ESPINOSA
Grijalbo
384 pàgines i 15,90 € **3/9**

[4] La octava caja
DORY SONTHEIMER
Circe
310 pàgines i 19 € **-/2**

[5] Instrumental
JAMES RHODES
Blackie Books
288 pàgines i 19,90 € **1/58**

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Molts correctors convertim els "Això no treu que..." en "Això no impedeix que..." Per fer-ho ens avalen un seguit de llibres d'estil, però també els diccionaris. Al castellà-català de l'Optimot hi trobem que *esto no quita* equival a *això no impedeix* i el DIEC2 no recull, entre les accepcions del verb *treure*, el sentit d'*obstar* o *impedir*.

El fet que el verb castellà *quitar* equivalgui sovint a *treure* ens hauria portat a creure que són verbs sempre equivalents, però igual que un lladre no ens treu la cartera –ens la pren– tampoc sembla que aquest *quitar* que vol dir *impedir* (és la 4a accepció del DRAE) pugui tenir en *treure* un equivalent genuí.

Per tot això, quan remenant la gramàtica de l'IEC (GLC) em trobo

això no treu en l'extens i detallat índex analític, m'espero que en parli per fer-ne una condemna més o menys explícita, però quan vaig a 30.3.6h constato que hi surt només com un exemple de construcció concessiva al costat d'*això no impedeix*, *això no obsta* i *això no és obstacle*.

És una badada? Costa de creure en un llibre que ha d'haver sigut repetidament corregit per experts. Si no ho és, hem d'entendre que la GLC considera que *treure* també vol

dir *impedir*, *ser obstacle*. Ara bé, si ho vol dir caldria que aquest sentit aparegués al diccionari normatiu. Però el mateix ÉsAdir, que l'admet, fa constar que no està recollit al DIEC2.

És un ús que sí que trobo, com és lògic, en el *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, però el fet que els dos exemples que ens en dona siguin d'autors moderns poc reconeguts no fa sinó incrementar la sensació que es podria tractar d'un castellanisme relativament recent.

En tot cas, el que sorprèn de tot plegat és que una expressió que és des de fa molts anys objecte de previsions entre els professionals de la correcció sigui inclosa com a exemple genuí, i sense cap comentari addicional, en la nova gramàtica, i aparegui en el seu índex analític. ♦♦

EL FET QUE 'QUITAR' EQUIVALGUI SOVINT A 'TREURE' ENS HA FET CREURE QUE SÓN VERBS EQUIVALENTS